T090 ATĐ 2 (80) Luận A Tỳ Đạt Ma Phát Trí Q20-Kiết Uẩn-Bàn về Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 20 1609

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ

QUYEÅN 20

Chöông 8: KIEÁT UAÅN

Phaåm 4: BAØN VEÀ TRÍ

Trí-ñoaïn-nhaøm chaùn-xa lìa-tu, Duyeân-xuùc-maïn-nghieäp cuøng vôùi söï, Thaâu nhieáp coøn laïi vaø taát caû, Nghóa chöông naøy xin noùi ñaày ñuû. Hoûi: Neáu söï coù theå thoâng ñaït, thì söï aáy coù theå bieát khaép chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù söï coù theå thoâng ñaït, khoâng phaûi coù theå bieát khaép, nghóa laø khoå-taäp-dieät-ñaïo trí khoâng ñoaïn tröø ra caùc phieàn naõo. 2. Coù söï coù theå bieát khaép maø khoâng phaûi coù theå thoâng ñaït, nghóa laø khoå-taäp-dieät-ñaïo nhaãn döùt tröø ra caùc phieàn naõo. 3. Coù söï coù theå thoâng ñaït, cuõng coù theå bieát khaép, nghóa laø trí khoå- taäp-dieät-ñaïo ñoaïn tröø ra caùc phieàn naõo. 4. Coù söï khoâng coù theå thoâng ñaït, cuõng khoâng coù theå bieát khaép, nghóa laø khoå-taäp-dieät-ñaïo nhaãn khoâng ñoaïn tröø ra caùc phieàn naõo. Hoûi: Neáu söï coù theå nhaøm chaùn, thì söï aáy coù theå xa lìa chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù söï coù theå nhaøm chaùn maø khoâng coù theå xa lìa, nghóa laø khoå- taäp nhaãn trí khoâng ñoaïn tröø ra caùc phieàn naõo. 2. Coù söï coù theå xa lìa maø khoâng coù theå nhaøm chaùn, nghóa laø dieät- ñaïo nhaãn trí ñoaïn tröø ra caùc phieàn naõo. 3. Coù söï coù theå nhaøm chaùn cuõng coù theå xa lìa, nghóa laø khoå, taäp nhaãn trí ñoaïn tröø ra caùc phieàn naõo. 4. Coù söï khoâng coù theå nhaøm chaùn, cuõng khoâng coù theå xa lìa, nghóa laø dieät-ñaïo nhaãn trí khoâng ñoaïn tröø ra caùc phieàn naõo.

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 20 1610

Hoûi: Neáu söï coù theå nhaøm chaùn thì söï coù theå tu nhaøm chaùn chaêng? Ñaùp: Neáu söï coù theå nhaøm chaùn, thì söï aáy cuõng neân tu nhaøm chaùn. Coù söï neân tu nhaøm chaùn maø khoâng phaûi laø coù theå nhaøm chaùn, nghóa laø dieät-ñaïo trí

ñoaïn tröø ra caùc phieàn naõo. Hoûi: Neáu söï coù theå lìa thì söï coù theå tu nhaøm chaùn chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù söï coù theå xa lìa maø khoâng phaûi laø tu nhaøm chaùn, nghóa laø dieät-ñaïo nhaãn ñoaïn tröø ra caùc phieàn naõo. 2. Coù söï tu nhaøm chaùn maø khoâng phaûi laø coù theå xa lìa, nghóa laø khoå-taäp nhaãn trí khoâng ñoaïn tröø ra caùc phieàn naõo. 3. Coù söï coù theå xa lìa cuõng tu nhaøm chaùn, nghóa laø khoå-taäp nhaãn trí vaø trí dieät, ñaïo ñoaïn tröø ra caùc phieàn naõo. 4. Coù söï khoâng phaûi coù theå lìa, cuõng khoâng phaûi tu nhaøm chaùn, nghóa laø dieät-ñaïo nhaãn trí khoâng ñoaïn tröø ra caùc phieàn naõo. Hoûi: Neáu phaùp laøm nhaân cho phaùp kia, thì coù luùc phaùp naøy khoâng phaûi laø nhaân cuûa phaùp kia chaêng? Ñaùp: Khoâng coù luùc naøo khoâng phaûi laø nhaân. Hoûi: Neáu phaùp laøm ñaúng voâ giaùn cho phaùp kia, thì coù luùc phaùp naøy khoâng phaûi laø ñaúng voâ giaùn cuûa phaùp kia chaêng? Ñaùp: Neáu khi phaùp naøy chöa ñeán maø ñaõ sinh. Hoûi: Neáu phaùp laøm sôû duyeân cho phaùp kia, thì coù luùc phaùp naøy khoâng phaûi laø sôû duyeân cuûa phaùp kia chaêng? Ñaùp: Khoâng coù luùc naøo khoâng phaûi laø sôû duyeân. Hoûi: Neáu phaùp laøm taêng thöôïng cho phaùp kia, thì coù luùc phaùp naøy khoâng phaûi laø taêng thöôïng cuûa phaùp kia chaêng? Ñaùp: Khoâng coù luùc naøo khoâng phaûi laø taêng thöôïng. Hoûi: Ñoái vôùi yù xuùc thì taát caû laø xuùc cuûa ba loaïi hoøa hôïp? Ñaùp: Vaøo luùc yù xuùc thì taát caû laø xuùc cuûa ba loaïi hoøa hôïp. Coù xuùc cuûa ba loaïi hoøa hôïp maø khoâng phaûi laø yù xuùc, nghóa laø naêm thöùc thaân töông öng vôùi xuùc. Do ñoù, Ñöùc Theá Toân noùi: “Bí-soâ neân bieát, coù yù giôùi, coù phaùp giôùi, coù voâ minh giôùi, do voâ minh xuùc maø sinh, do thoï maø xuùc, cho neân ngöôøi ngu toái keùm hieåu bieát lieàn chaáp coù, chaáp khoâng, hoaëc chaáp coù - khoâng”. Hoûi: Ñoái vôùi maïn thì taát caû maïn aáy laø töï chaáp chaêng? Ñaùp: Ñoái vôùi maïn thì ñoù laø taát caû töï chaáp. Coù töï chaáp maø khoâng phaûi laø maïn, nghóa laø caùc kieán thuù. Vì vaäy Ñöùc Theá Toân noùi: “Bí-soâ neân bieát, töï chaáp laø coù ngaõ, töï chaáp laø coù ngaõ sôû”. Hoûi: Ñoái vôùi maïn thì taát caû maïn aáy laø khoâng tónh laëng chaêng?

Ñaùp: Ñoái vôùi maïn thì taát caû maïn ñoù laø khoâng tónh laëng. Coù luùc khoâng tónh laëng maø khoâng phaûi laø maïn, nghóa laø phieàn naõo coøn laïi hieän ôû tröôùc maét. Do ñoù Ñöùc Theá Toân noùi: “Bí-soâ neân bieát, söï khuynh ñoäng bò ma raøng buoäc, khoâng khuynh ñoäng laø thoaùt khoûi ñieàu aùc”. Hoûi: Ñoái vôùi nghieäp thì nghieäp aáy laø khoâng luaät nghi chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù nghieäp maø khoâng phaûi laø khoâng luaät nghi, nghóa laø thaân, ngöõ luaät nghi. 2. Coù luùc khoâng luaät nghi maø khoâng phaûi nghieäp, nghóa laø caên khoâng luaät nghi. 3. Coù nghieäp cuõng laø khoâng luaät nghi, nghóa laø thaân-ngöõ khoâng luaät nghi. 4. Khoâng phaûi nghieäp cuõng khoâng phaûi laø khoâng luaät nghi, nghóa laø caên luaät nghi. Hoûi: Ñoái vôùi nghieäp thì nghieäp aáy laø luaät nghi chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù nghieäp maø khoâng phaûi laø luaät nghi, nghóa laø thaân, ngöõ khoâng luaät nghi. 2. Coù luaät nghi maø khoâng phaûi laø nghieäp, nghóa laø caên luaät nghi. 3. Coù nghieäp

cuõng laø luaät nghi, nghóa laø thaân-ngöõ luaät nghi. 4. Khoâng phaûi nghieäp cuõng khoâng phaûi laø luaät nghi, nghóa laø caên khoâng luaät nghi. Hoûi: Neáu söï chöa ñaït ñöôïc, thì söï aáy khoâng thaønh töïu chaêng? Ñaùp: Neáu söï chöa ñaït ñöôïc, thì söï aáy khoâng thaønh töïu. Coù söï khoâng thaønh töïu maø khoâng phaûi laø chöa ñaït ñöôïc, nghóa laø ñaït ñöôïc maø ñaõ maát. Hoûi: Neáu söï ñaõ ñaït ñöôïc, thì söï aáy thaønh töïu chaêng? Ñaùp: Neáu söï thaønh töïu, thì söï aáy ñaõ ñaït ñöôïc. Coù söï ñaõ ñaït ñöôïc maø khoâng thaønh töïu, nghóa laø ñaït ñöôïc maø ñaõ maát. Tröø ra Khoå Thaùnh ñeá vaø phaùp xöù, caùc phaùp coøn laïi thaâu nhieáp hai giôùi-moät xöù-moät uaån. Tröø ra Taäp Thaùnh ñeá vaø phaùp xöù neâu ra cuõng nhö vaäy. Tröø ra Dieät Thaùnh ñeá vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi baûy giôùi-möôøi moät xöù-hai uaån. Tröø ra Ñaïo Thaùnh ñeá vaø phaùp xöù neâu ra cuõng nhö vaäy. Tröø ra phaùp höõu saéc vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp baûy giôùi-moät xöù-moät uaån. Tröø ra phaùp voâ saéc vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi giôùi-möôøi xöù- moät uaån. Tröø ra phaùp höõu kieán vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi saùu giôùi-möôøi xöù- hai uaån. Tröø ra phaùp voâ kieán vaø phaùp xöù, phaùp coøn

laïi thaâu nhieáp moät giôùi-moät xöù-moät uaån. Tröø ra phaùp höõu ñoái vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp baûy giôùi-moät xöù-moät uaån. Tröø ra phaùp voâ ñoái vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi giôùi-möôøi xöù- moät uaån. Tröø ra phaùp höõu laäu vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp hai giôùi- moät xöù-moät uaån. Tröø ra phaùp voâ laäu vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi baûy giôùi-möôøi moät xöù-hai uaån. Tröø ra phaùp höõu vi vaø phaùp xöù, tröø ra taát caû phaùp naøy maø hoûi veà phaùp khaùc laø ñieàu khoâng coù, laø söï baøn luaän troáng roãng. Tröø ra phaùp voâ vi vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi baûy giôùi-möôøi moät xöù-hai uaån. Tröø ra phaùp quaù khöù vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi baûy giôùi-möôøi moät xöù-hai uaån. Tröø ra phaùp hieän taïi-vò lai vaø phaùp xöù, giaûi thích cuõng nhö vaäy. Tröø ra phaùp thieän vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi baûy giôùi-möôøi moät xöù-hai uaån. Tröø ra phaùp baát thieän vaø phaùp xöù, giaûi thích cuõng nhö vaäy. Tröø ra phaùp voâ kyù vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp chín giôùi, ba xöù-hai uaån. Tröø ra phaùp heä thuoäc coõi Duïc vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi ba giôùi-chín xöù-hai uaån. Tröø ra phaùp heä thuoäc coõi Saéc vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi baûy giôùi-möôøi moät xöù-hai uaån. Tröø ra phaùp heä thuoäc coõi Voâ saéc, phaùp hoïc, phaùp voâ hoïc vaø phaùp xöù, noùi cuõng nhö vaäy. Tröø ra phaùp phi hoïc phi voâ hoïc vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp hai giôùi-moät xöù-moät uaån. Tröø ra phaùp do kieán ñoaïn vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi baûy giôùi-möôøi moät xöù-hai uaån. Tröø ra phaùp do tu ñoaïn vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp hai giôùi-moät xöù-moät uaån. Tröø ra phaùp khoâng ñoaïn vaø phaùp xöù, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi baûy giôùi-möôøi moät xöù-hai uaån. Tröø ra phaùp ñaõ sinh vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi taùm

giôùi-möôøi hai xöù, naêm uaån. Tröø ra phaùp khoâng phaûi ñaõ sinh vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, tröø ra taát caû phaùp naøy maø hoûi veà phaùp khaùc, laø söï vieäc khoâng coù, laø söï baøn luaän troáng roãng. Tröø ra phaùp höõu saéc vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp taùm giôùi-hai xöù-boán uaån. Tröø ra phaùp voâ saéc vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi moät giôùi-möôøi moät xöù- moät uaån. Tröø ra phaùp coù kieán vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi baûy giôùi-möôøi moät xöù, naêm uaån. Tröø ra phaùp voâ kieán

vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp moät giôùi-moät xöù-moät uaån. Tröø ra phaùp höõu ñoái vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp taùm giôùi, hai xöù, naêm uaån. Tröø ra phaùp voâ ñoái vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi giôùi-möôøi xöù-moät uaån. Tröø ra phaùp höõu laäu vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp ba giôùi, hai xöù, naêm uaån. Tröø ra phaùp voâ laäu vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi taùm giôùi-möôøi hai xöù, naêm uaån. Tröø ra phaùp höõu vi vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, tröø ra taát caû phaùp naøy maø hoûi veà phaùp khaùc, laø söï vieäc khoâng coù, laø söï baøn luaän troáng roãng. Tröø ra phaùp voâ vi vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi taùm giôùi-möôøi hai xöù, naêm uaån. Tröø ra phaùp quaù khöù, phaùp hieän taïi vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, giaûi thích cuõng nhö vaäy. Tröø ra phaùp vò lai vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, tröø ra taát caû phaùp naøy maø hoûi veà phaùp khaùc, laø söï vieäc khoâng coù, laø söï baøn luaän troáng roãng. Tröø ra phaùp thieän vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi taùm giôùi-möôøi hai xöù, naêm uaån. Tröø ra phaùp baát thieän vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, giaûi thích cuõng nhö vaäy. Tröø ra phaùp baát thieän vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi giôùi, boán xöù, naêm uaån. Tröø ra phaùp heä thuoäc coõi Duïc vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi boán giôùi-möôøi xöù- naêm uaån. Tröø ra phaùp heä thuoäc coõi Saéc vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi taùm giôùi-möôøi hai xöù, naêm uaån. Tröø ra phaùp heä thuoäc coõi Voâ saéc, phaùp hoïc, phaùp voâ hoïc vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh giaûi thích cuõng nhö vaäy. Tröø ra phaùp phi hoïc phi voâ hoïc vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp ba giôùi, hai xöù, naêm uaån. Tröø ra phaùp do kieán ñoaïn vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi taùm giôùi-möôøi hai xöù, naêm uaån. Tröø ra phaùp do tu ñoaïn vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp ba giôùi-hai xöù-naêm uaån. Tröø ra phaùp khoâng ñoaïn vaø phaùp nhaát ñònh khoâng sinh, phaùp coøn laïi thaâu nhieáp möôøi taùm giôùi-möôøi hai xöù, naêm uaån. Hoûi: Coù theå coù moät giôùi-moät xöù-moät uaån thaâu nhieáp taát caû caùc phaùp chaêng? Ñaùp: Coù, moät giôùi nghóa laø phaùp giôùi, moät xöù nghóa laø yù xöù, moät uaån nghóa laø saéc uaån.

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 20 1614

Phaåm 5: BAØN VEÀ KIEÁN

Taø kieán coù hai loaïi Ñoaïn-Thöôøng, Giôùi caám thuû-taø giôùi-taø thöôøng, Saùu kieán chaáp-naêm loaïi Nieát baøn. Chín loaïi maïn cuøng vôùi thöôøng kieán. Meâ chaáp vaøo mình-ngöôøi laøm ra, Ngoä thì caû hai ñeàu khoâng coù, Coù ñuû maïn vaø nhöõng ñaït ñöôïc, Nghóa chöông naøy xin noùi ñaày ñuû. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Khoâng coù boá thí, khoâng coù yeâu thích, khoâng coù thôø cuùng, khoâng coù dieäu haïnh vaø aùc haïnh. Ñaây laø taø kieán baøi baùc nhaân, do kieán taäp maø ñoaïn. Khoâng coù quaû cuûa dieäu haïnh-aùc haïnh, ñaây laø taø kieán baøi baùc quaû, do kieán khoå maø ñoïan. Khoâng coù ñôøi naøy, khoâng coù ñôøi khaùc, khoâng coù höõu tình hoùa sinh, taø kieán naøy hoaëc do kieán taäp maø ñoaïn, hoaëc do kieán khoå maø ñoaïn. Khoâng coù cha, khoâng coù meï, ñaây laø taø kieán baøi baùc nhaân, do kieán taäp maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Theá gian khoâng coù A-la-haùn, ñaây laø taø kieán baøi baùc ñaïo, do kieán ñaïo maø ñoaïn. Khoâng coù söï chính xaùc tuyeät ñoái, ñaây laø taø kieán baøi baùc dieät, do kieán dieät maø ñoaïn. Khoâng coù chaùnh haïnh cuûa ñôøi naøy-ñôøi khaùc, ngay nôi phaùp hieän taïi bieát töï mình khoâng ñaït, truù troïng taùc chöùng ñaày ñuû, ñôøi soáng mình ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc laøm ñaõ xong, khoâng tieáp nhaän quaû baùo cuûa thaân sau, bieát ñuùng nhö thaät. Ñaây laø taø kieán baøi baùc ñaïo, do kieán ñaïo maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Thaäm chí coù maïng soáng naøy, cheát ñi roài huûy dieät khoâng coøn, khoâng coù boán ñaïi chuûng naøy, luùc thaân só phu cheát ñi, ñòa chuûng trong thaân trôû veà vôùi ñaát, thuûy chung trong thaân trôû veà vôùi nöôùc, hoùa chuûng thaân trôû veà vôùi löûa, phong chuûng trong thaân trôû veà vôùi gioù, caên chuyeån bieán thuaän theo hö khoâng, xe chôû ñi laø thöù naêm, mang töû thi kia ñeán boû giöõa moà hoang, chöa toát thì coù theå bieát, ñoát roài thì trôû thaønh tro buïi, coøn laïi xöông khoâ ñen naùm. Ngöôøi ngu khen ngôïi giuùp cho, ngöôøi trí khen ngôïi caûm thoï. Coù nhöõng lôøi baøn luaän, taát caû ñeàu laø noùi doái chaúng heà thaät. Cho ñeán coù maïng soáng, ngöôøi ngu keû trí cheát ñi, huûy hoaïi chaám döùt khoâng coøn. Ñaây laø bieân chaáp kieán thuoäc veà ñoaïn kieán, do kieán khoå maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Khoâng coù nhaân, khoâng coù duyeân khieán cho höõu tình bò taïp nhieãm; chaúng phaûi nhaân, chaúng phaûi duyeân maø höõu tình bò taïp nhieãm. Ñaây laø taø kieán baøi baùc nhaân, do kieán taäp

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 20 1615

maø ñoaïn. Khoâng coù nhaân, khoâng coù duyeân khieán cho höõu tình ñöôïc thanh tònh; chaúng phaûi nhaân, chaúng phaûi duyeân maø höõu tình ñöôïc thanh tònh. Ñaây laø taø kieán baøi baùc ñaïo, do kieán ñaïo maø ñoaïn. Khoâng coù nhaân, khoâng coù duyeân khieán cho höõu tình khoâng coù trí tueä-khoâng coù nhaän thöùc; chaúng phaûi nhaân, chaúng phaûi duyeân maø höõu tình khoâng coù trí tueä-khoâng coù nhaän thöùc. Ñaây laø taø kieán baøi baùc nhaân, do kieán taäp maø ñoaïn. Khoâng coù nhaân, khoâng coù duyeân khieán cho höõu tình coù trí tueä-nhaän

thöùc; chaúng phaûi nhaân, chaúng phaûi duyeân maø höõu tình coø trí tueä-nhaän thöùc. Ñaây laø taø kieán baøi baùc ñaïo, do kieán ñaïo maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Khoâng coù löïc, khoâng coù tinh tieán, khoâng coù löïc tinh tieán; khoâng coù chí khí, khoâng coù uy theá, khoâng coù chí khí uy theá; khoâng coù mình laøm, khoâng coù ngöôøi khaùc laøm, khoâng coù mình vaø ngöôøi khaùc laøm; taát caû höõu tình, taát caû chuùng sinh taát caû chuûng loaïi, khoâng coù löïc, khoâng coù töï taïi, khoâng coù tinh tieán, khoâng coù uy theá, chaéc chaén hôïp vôùi taùnh bieán ñoåi, ñoái vôùi saùu sinh loaïi toát ñeïp, thoï nhaän moïi khoå-vui. Taø kieán naøy, neáu baøi baùc löïc-tinh tieán...höõu laäu, thì chính laø taø kieán baøi baùc nhaân, do kieán taäp maø ñoaïn; neáu baøi baùc löïc-tinh tieán... voâ laäu, thì chính laø taø kieán baøi baùc ñaïo, do kieán ñaïo maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Taïo söï gieát haïi-taïo söï naáu nöôùng, taïo söï naáu nöôùng laøm haïi, taïo söï gieát haïi toån thöông caùc chuùng sinh, khoâng cho maø laáy, ham muoán taø haïnh, bieát maø noùi doái, coá tình uoáng caùc loaïi röôïu ñuïc töôøng-caïy vaùch laáy heát taát caû moïi thöù, giöõ loái ngaên ñöôøng, laøm haïi thoân laøng thaønh aáp, haïi ñeán maïng soáng cuûa ñaát nöôùc, duøng dao duøng voøng, vaây chaën taùch rôøi maët ñaát caét xeû chaët ñöùt thaân theå taát caû chuùng sinh, gom laïi chaát laøm moät ñoáng thòt naày. Neân bieát raèng bôûi vì nhöõng ñieàu naøy khoâng coù gì aùc, khoâng coù duyeân aùc. ÔÛ bôø Nam soâng Haèng cheùm chaët ñaùnh ñaäp, ôû bôø Baéc soâng Haèng boá thí tu phöôùc. Neân bieát raèng bôûi vì nhöõng ñieàu naøy khoâng coù toäi-phöôùc, cuõng khoâng coù duyeân cuûa toäi-phöôùc, boá thí-aùi ngöõ-lôïi haønh-ñoàng söï thaâu nhieáp caùc chuùng sinh, ñeàu khoâng coù phöôùc thieän. Ñaây laø taø kieán baøi baùc nhaân, do kieán taäp maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Thaân baûy só naøy, khoâng laøm maø laøm, khoâng hoùa hieän maø hoùa hieän, khoâng theå laøm haïi, luoân luoân an truù, nhö Y Sö Ca an truù baát ñoäng, khoâng coù gì chuyeån bieán, khoâng xuùc chaïm laãn nhau. Nhöõng gì laø baûy só? Ñoù laø ñòa-thuûy-hoûa phong vaø khoå-laïc-maïng. Thaân baûy só naøy, khoâng phaûi laø laøm cho ñeán nhö Y Sö Ca, an truù baát ñoäng, hoaëc toäi-hoaëc phöôùc, hoaëc laø toäi-phöôùc, hoaëc khoå-hoaëc vui, hoaëc laø khoå-vui, khoâng theå naøo chuyeån bieán ñöôïc, cuõng khoâng theå naøo laøm

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 20 1616

cho xuùc chaïm ngaên ngaïi laãn nhau ñöôïc. Giaû söû coù só phu chaët ñaàu só phu, cuõng khoâng goïi laø laøm haïi maïng soáng theá gian. Hoaëc ñi-hoaëc ñöùng, ôû giöõa baûy thaân, tuy dao saéc quay voøng maø khoâng laøm haïi maïng soáng. Trong naøy khoâng coù chuû theå laøm haïi, khoâng coù khaùch theå bò haïi, khoâng coù chuû theå ñaùnh ñaäp, khoâng coù khaùch theå bò ñaùnh ñaäp, khoâng coù bieåu hieän, khoâng coù nôi bieåu hieän. Ñaây laø bieân chaáp kieán thuoäc veà thöôøng kieán, do kieán khoå maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Coù möôøi boán öùc-saùu vaïn-saùu traêm sinh moân; naêm nghieäp-ba nghieäp-hai nghieäp-moät nghieäp vaø nöûa nghieäp; saùu möôi hai haønh tích; saùu möôi hai trung kieáp; moät traêm ba möôi saùu ñòa nguïc; moät traêm hai möôi caên; ba möôi saùu traàn giôùi; boán vaïn chín ngaøn nhaø roàng; boán vaïn chín ngaøn nhaø chim dieäu sí; boán

vaïn chín ngaøn nhaø dò hoïc; boán vaïn chín ngaøn nhaø maïng soáng; baûy kho taïng höõu töôûng, baûy kho taïng voâ töôûng, baûy kho taïng ly heä, baûy A-toá-laïc, baûy Taát-xaù- giaø, baûy trôøi, baûy ngöôøi, baûy moäng-baûy traêm moäng, baûy giaùc-baûy traêm giaùc, baûy hoà-baûy traêm hoà, baûy ñeøo cao-baûy traêm ñeøo cao, baûy giaûm-baûy traêm giaûm, baûy traêm taêng, saùu loaïi sinh toát ñeïp, taùm ñòa vò Ñaïi só. ÔÛ nôi nhö vaäy, traûi qua taùm vaïn boán ngaøn ñaïi kieáp, hoaëc ngu-hoaëc trí, löu chuyeån qua laïi, môùi quyeát ñònh coù naêng löïc laøm thaønh giôùi haïn cuûa khoå, nhö neùm cuoän tô, tô heát thì döøng laïi. Trong naøy khoâng coù Sa moân hoaëc Baø-la-moân naøo coù naêng löïc daáy leân noùi raèng: Toâi duøng Thi-la (giôùi), hoaëc duøng tinh tieán, hoaëc duøng phaïm haïnh, khieán cho nghieäp voán coù chöa chín muoài thì ñöôïc chín muoài, chín muoài roài thì ñaõ tieáp xuùc, laäp töùc chuyeån ñoåi loaïi boû. Bôûi vì söï suy xeùt veà giôùi haïn sinh töû khoå vui nhö vaäy, khoâng theå naøo thieát laäp ñöôïc, coù taêng-coù giaûm cuõng khoâng theå naøo giaûi thích ñöôïc, hoaëc ñuùng hay laø khoâng ñuùng. Ñaây laø khoâng phaûi nhaân maø chaáp laøm nhaân, thuoäc veà giôùi caám thuû, do kieán khoå maø ñoaïn, coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy. Taát caû só phu vaø Boå-ñaëc-giaø-la, coù nhöõng söï caûm thoï, heát thaûy ñeàu laáy vieäc taïo ra töø ñôøi tröôùc ñeå laøm nhaân. Ñaây laø khoâng phaûi nhaân maø chaáp laøm nhaân, thuoäc veà giôùi caám thuû, do kieán khoå maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Taát caû só phu vaø Boå-ñaëc-giaø-la, ñoái vôùi söï caûm thoï, heát thaûy ñeàu laáy söï bieán hoùa töï taïi ñeå laøm nhaân. Ñaây laø khoâng phaûi nhaân maø chaáp laøm nhaân, thuoäc veà giôùi caám thuû, do kieán khoå maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Taát caû só phu vaø Boå-ñaëc-giaø-la, moïi söï caûm thoï ñeàu laø khoâng coù nhaân-khoâng coù duyeân. Ñaây laø taø kieán baøi baùc nhaân do kieán taäp maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Töï mình laøm ra khoå-vui, ngöôøi khaùc

laøm ra khoå-vui, mình vaø ngöôøi khaùc laøm ra khoå-vui. Ñaây laø khoâng phaûi nhaân maø chaáp laøm nhaân, thuoäc veà giôùi caám thuû, do kieán khoå maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Moïi söï khoå-vui ñaõ caûm thoï, khoâng phaûi töï mình laøm ra, khoâng phaûi do ngöôøi khaùc laøm ra, khoâng coù nhaân maø sinh ra. Ñaây laø taø kieán baøi baùc nhaân, do kieán taäp maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Mình vaø theá gian, thöôøng haèng toàn taïi kieán coá, khoâng coù phaùp naøo bieán dòch, ñích thöïc an truù nhö vaäy. Ñaây laø bieân chaáp kieán thuoäc veà thöôøng kieán, do kieán khoå maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Chaân lyù voán toàn taïi cho neân mình coù baûn ngaõ. Ñaây laø bieân chaáp kieán thuoäc veà thöôøng kieán, do kieán khoå maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Chaân lyù voán toàn taïi cho neân mình khoâng coù baûn ngaõ. Ñaây laø bieân chaáp kieán thuoäc veà ñoaïn kieán, do kieán khoå maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Mình quaùn nhaõn saéc cuûa mình chính laø baûn ngaõ. Ñaây laø höõu thaân kieán, do kieán khoå maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Mình quaùn khoâng coù nhaõn cuûa mình chính laø baûn ngaõ, saéc laø nhöõng coâng cuï phuï thuoäc. Ñaây laø höõu thaân kieán, do kieán khoå maø ñoaïn. Coù

nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Khoâng coù baûn ngaõ quaùn saéc cuûa mình chính laø baûn ngaõ, nhaõn laø nhöõng coâng cuï phuï thuoäc. Ñaây laø höõu thaân kieán, do kieán khoå maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Ñaây laø ngaõ, laø höõu tình; laø maïng soáng, laø söï sinh tröôûng, laø söï nuoâi naáng, laø Boå ñaëc-giaø-la; yù sinh nho ñoàng, laø söï taïo taùc, laø söï chæ daïy, laø söï sinh tröôûng-cuøng sinh tröôûng, laø söï daáy khôûi-cuøng daáy khôûi, laø noùi naêng, laø hieåu bieát, laø cuøng tieáp nhaän caûm thoï, khoâng phaûi ñaõ töøng khoâng coù, khoâng phaûi laø seõ khoâng coù; ñoái vôùi moïi nôi choán aáy, taïo ra nghieäp thieän-aùc, ñoái vôùi moïi nôi choán aáy, nhaän laáy quaû dò thuïc; rôøi boû uaån naøy, thì uaån khaùc noái tieáp lieân tuïc. Ñaây laø bieân chaáp kieán thuoäc veà thöôøng kieán, do kieán khoå maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Caûm thoï naêm duïc vi dieäu, goïi laø ñaït ñöôïc Nieát baøn trong phaùp hieän taïi baäc nhaát. Ñaây laø laáy phaùp yeáu keùm laøm toát ñeïp, thuoäc veà kieán thuû, do kieán khoå maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Lìa xa phaùp baát thieän-ham muoán xaáu xa, coù taàm-coù töù, ly sinh hyû laïc, nhaäp tónh löï thöù nhaát an truù ñaày ñuû, goïi laø ñaït ñöôïc Nieát baøn trong phaùp hieän taïi baäc nhaát; taàm-töù vaéng laëng; noäi xöù cuøng taâm thanh tònh höôùng veà taùnh voán coù, khoâng coù taàm-khoâng coù töù, ñònh sinh hyû laïc, nhaäp tónh löï thöù hai an truù ñaày ñuû, goïi laø ñaït ñöôïc Nieát baøn trong phaùp hieän taïi baäc nhaát; ly hyû truï vaøo xaû, chaùnh nieäm-chaùnh tri, thaân caûm thoï an laïc nhö lôøi Thaùnh giaû tuyeân thuyeát, luoân luoân

xaû ñaày ñuû nieäm an truù vui veû, nhaäp tónh löï thöù ba an truù ñaày ñuû, goïi laø ñaït ñöôïc Nieát baøn trong phaùp hieän taïi baäc nhaát; ñoaïn vui-ñoaïn khoå, taâm lyù möøng-lo tröôùc kia khoâng coøn, khoâng khoå-khoâng vui, xaû nieäm thanh tònh, nhaäp tónh löï thöù tö an truù ñaày ñuû, goïi laø ñaït ñöôïc Nieát baøn trong phaùp hieän taïi baäc nhaát. Ñaây laø laáy phaùp yeáu keùm laøm toát ñeïp, thuoäc veà kieán thuû, do kieán khoå maø ñoaïn. Coù chín loaïi maïn, ñoù laø mình hôn haún, mình baèng ngöôøi, mình keùm hôn, coù ngöôøi hôn mình, coù ngöôøi baèng mình, coù ngöôøi thua mình, khoâng coù ai hôn mình, khoâng coù ai baèng mình, khoâng coù ai thua mình. Mình hôn haún, laø döïa vaøo kieán daáy khôûi quaù maïn. Mình baèng ngöôøi, laø döïa vaøo kieán daáy khôûi maïn Mình keùm hôn, laø döïa vaøo kieán daáy khôûi ti maïn. Coù ngöôøi hôn mình, laø döïa vaøo kieán daáy khôûi ti maïn. Coù ngöôøi baèng mình, laø döïa vaøo kieán daáy khôûi maïn. Coù ngöôøi thua mình, laø döïa vaøo kieán daáy khôûi quaù maïn. Khoâng coù ai hôn mình, laø döïa vaøo kieán daáy khôûi maïn. Khoâng coù ai baèng mình, laø döïa vaøo kieán daáy khôûi quaù maïn. Khoâng coù ai thua mình, laø döïa vaøo kieán daáy khôûi ti maïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Gioù khoâng thoåi, soâng khoâng chaûy, löûa khoâng chaùy, söõa khoâng ñoâng laïi, thai khoâng mang, maët trôøi-maët traêng khoâng moïc-khoâng laën, an truù trong töï taùnh nhieãm-tònh, khoâng taêng-khoâng giaûm. Ñaây laø bieán chaáp kieán thuoäc veà thöôøng kieán, do kieán khoå maø ñoaïn. Nhö trong kheá kinh noùi: Chuùng sinh chaáp do mình laøm ra, Chaáp ngöôøi laøm ra cuõng nhö vaäy, Taát caû khoâng theå naøo nhö thaät, Quaùn saùt bieát ñaây laø muøi

teân. Hoûi: Lôøi naøy coù nghóa gì? Ñaùp: Chuùng sinh, ñoù laø chæ cho ngoaïi ñaïo. Ngoaïi ñaïo daáy leân chaáp raèng: Ngaõ coù theå laøm ra, ngaõ coù theå sinh tröôûng, ngaõ coù theå thay ñoåi. Vì vaäy noùi laø chuùng sinh chaáp do mình laøm ra. Laïi coù ngoaïi ñaïo chaáp ngöôøi khaùc coù theå laøm ra, ngöôøi khaùc coù theå sinh tröôûng ngöôøi khaùc coù theå thay ñoåi. Vì vaäy noùi laø chaáp ngöôøi laøm ra cuõng nhö vaäy. Taát caû nghóa laø moãi moät maø khoâng phaûi laø heát thaûy. Muõi teân nghóa laø aùc kieán luoân luoân laøm cho bò truùng thöông. Ngoaïi ñaïo ñoái vôùi kieán chaáp naøy, khoâng theå naøo quaùn saùt bieát nhö thaät ñaây laø muõi teân. Neân quaùn saùt ñaây laø muõi teân,

Chuùng sinh coá tình giöõ chaáp tröôùc, Nhö vaäy thì khoâng heà coù gì, Mình laøm vaø ngöôøi khaùc laøm ra. Neân quaùn saùt ñaây laø muõi teân, nghóa laø neân quaùn saùt bieát nhö thaät kieán chaáp naøy laø muõi teân ñoäc thaät söï, voán laøm keû ñi tröôùc daãn ñöôøng cho laõo-beänh-töû. Chuùng sinh coá tình giöõ chaáp tröôùc, chuùng sinh nghóa laø ngoaïi ñaïo, hoï ôû trong söï höùng thuù ñoái vôùi kieán chaáp, chaáp tröôùc kieân coá, khoâng theå naøo rôøi ra ñöôïc. Neáu coù theå nhö thaät quaùn saùt bieát nhö vaäy, thì khoâng coøn coù chaáp vaøo mình laøm ra-mình sinh tröôûng-mình thay ñoåi, cuõng khoâng coøn coù chaáp do ngöôøi khaùc laøm ra-ngöôøi khaùc sinh tröôûng- ngöôøi khaùc thay ñoåi, do ñoù bieát raèng ñoái vôùi caùi khoâng phaûi laø coù maø voïng chaáp laø coù. Chuùng sinh coù ñuû maïn, Maïn tröôùc vaø maïn troùi, Ñoái vôùi kieán ngöôïc nhau, Khoâng vöôït qua sinh töû. Coù ñuû maïn, bieåu hieän thaønh töïu baûy loaïi maïn. Chuùng sinh, ñoù laø ngoaïi ñaïo. Ngoaïi ñaïo ñoái vôùi baûy loaïi maïn, vöôùng maéc vaøo ñoù-vöôùng maéc nhieàu-vöôùng maéc khaép nôi, cho neân noùi laø maïn tröôùc, troùi buoäc vaøo ñoù-troùi buoäc nhieàu-troùi buoäc khaép nôi, cho neân noùi laø maïn troùi. Ñoái vôùi kieán ngöôïc nhau, nghóa laø hai loaïi ñoaïn kieán vaø thöôøng kieán, traùi ngöôïc laãn nhau. Khoâng vöôït qua sinh töû, nghóa laø ngoaïi ñaïo ñoái vôùi sinh töû khoâng coù giôùi haïn, khoâng coù naêng löïc vöôït qua Maø ñeán ñöôïc Nieát baøn. Ñöôïc-seõ ñöôïc ñeàu laø tro buïi, Hoïc keùm taém trong giôùi caám thuû, Moät beân thôø khoå haïnh-tònh phaïm, Thoï duïc thanh tònh laø thöù hai, Khoâng thaáy cuoái cuøng maõi chaïy theo, Maét saùng thaáy coù theå khaùc laï, Ñoái vôùi traàn maïn khoâng coù kia, Heát ñöôøng ñeán giôùi haïn khoå ñau. Ñaït ñöôïc, laø bieåu hieän roõ raøng ñaõ ñaït ñöôïc caùc uaån-giôùi-xöù; seõ ñaït ñöôïc, laø bieåu hieän roõ raøng chöa ñaït ñöôïc caùc uaån-giôùi-xöù; ñeàu laø tro buïi, nghóa laø caû hai ñieàu naøy ñeàu laø tham saân si, ñoù laø tro buïi-khaép nôi laø tro buïi-cuoái cuøng laø tro buïi. Keùm coù hai nghóa: Moät laø maét bò beänh, hai laø maét ngoaïi ñaïo. Nay noùi ngoaïi ñaïo laø keùm, bôûi vì hoï hoïc theo ñoái vôùi ñieàu naøy cho neân noùi laø hoïc keùm. Hoï daáy leân noùi raèng: Caùc Boå-ñaëc- giaø-la, hoïc cöôõi voi ngöïa-cheøo thuyeàn-laùi xe-gaùnh kieäu, caàm giöõ cung

teân-dao gaäy-moùc saét-voøng quay-daây luïa, vieát cheùp-in aán-tính toaùn, ñeàu laøm cho thoâng thaïo kheùo leùo, nhôø ñoù lieàn ñaït ñöôïc thanh tònh, giaûi thoaùt xa rôøi ñeán cuoái cuøng giôùi haïn cuûa khoå-vui. Ñaây laø khoâng phaûi nhaân maø chaáp laøm nhaân, thuoäc veà giôùi caám thuû, do kieán khoå maø ñoaïn. Giôùi laø coù nhöõng ngoaïi ñaïo, daáy khôûi kieán chaáp naøy, laäp thaønh luaän thuyeát naøy, caùc Boå-ñaëc-giaø-la thoï trì caùc giôùi traâu choù höôu deâ-giôùi khoûa thaân traàn truoàng..., nhôø vaäy lieàn ñaït ñöôïc giaûi thoaùt thanh tònh, xa rôøi ñeán taän cuøng giôùi haïn cuûa khoå-vui. Ñaây laø khoâng phaûi nhaân maø chaáp laøm nhaân, thuoäc veà giôùi caám thuû, do kieán khoå maø ñoaïn. Caám laø coù nhöõng ngoaïi ñaïo, daáy khôûi kieán chaáp naøy, laäp thaønh luaän thuyeát naøy, caùc Boå-ñaëc-giaø-la thò trì nhöõng ñieàu caám kî ñoái vôùi quaï-caám kî ñoái vôùi chim cuù- caám kî ñoái vôùi söï im laëng..., nhôø vaäy lieàn ñaït ñöôïc giaûi thoaùt thanh tònh, xa rôøi ñeán taän cuøng giôùi haïn cuûa khoå-vui. Ñaây laø khoâng phaûi nhaân maø chaáp laøm nhaân, thuoäc veà giôùi caám thuû, do kieán khoå maø ñoaïn. Taém goäi laø coù nhöõng ngoaïi ñaïo, daáy khôûi kieán chaáp naøy, laäp thaønh luaän thuyeát naøy, caùc Boå-ñaëc-giaø-la taém goäi ôû trong ba hoà nôi cöûa soâng Ma-naïi-baø, Tyû- ma-naïi-baø, Caêng-giaø, nhôø vaäy lieàn ñöôïc giaûi thoaùt thanh tònh xa rôøi ñeán taän cuøng giôùi haïn cuûa khoå-vui. Ñaây laø khoâng phaûi nhaân maø chaáp laøm nhaân, thuoäc veà giôùi caám thuû, do kieán khoå maø ñoaïn. Phaïm nghóa laø phaïm haïnh, coù nhöõng ngoaïi ñoaïn, daáy khôûi kieán chaáp naøy, laäp thaønh luaän thuyeát naøy, caùc Boå-ñaëc-giaø-la thoï trì phaïm haïnh, xa lìa daâm duïc, nhôø vaäy lieàn ñöôïc giaûi thoaùt thanh tònh, xa rôøi ñeán taän cuøng giôùi haïn cuûa khoå-vui. Ñaây laø khoâng phaûi nhaân maø chaáp laøm nhaân, thuoäc veà giôùi caám thuû, do kieán khoå maø ñoaïn, khoå nghóa laø khoå haïnh, coù nhöõng ngoaïi ñaïo daáy khôûi kieán chaáp naøy, laäp thaønh luaän thuyeát naøy, caùc Boå-ñaëc-giaø-la thoï trì caùc loaïi khoå haïnh, nhôø vaäy lieàn ñaït ñöôïc giaûi thoaùt thanh tònh, xa rôøi ñeán taän cuøng giôùi haïn cuûa khoå-vui. Ñaây laø khoâng phaûi nhaân maø chaáp laøm nhaân, thuoäc veà giôùi caám thuû, do kieán khoå maø ñoaïn. Söï nghóa laø thöøa söï, coù nhöõng ngoaïi ñaïo daáy khôûi kieán chaáp naøy, laäp thaønh luaän thuyeát naøy, caùc Boå-ñaëc-giaø-la ñieàu phuïc nôi voi ngöïa traâu deâ, thôø cuùng nhaät-nguyeät-tinh-tuù-löûa-chaâu ngoïc-thuoác thang..., nhôø vaäy lieàn ñaït ñöôïc giaûi thoaùt thanh tònh, xa rôøi ñeán taän cuøng giôùi haïn cuûa khoå vui. Ñaây laø phaûi nhaân maø chaáp laøm nhaân, thuoäc veà giôùi caám thuû, do kieán khoå maø ñoaïn. Moät beân, nghóa laø tröôùc ñaõ noùi chính laø phía khoå haïnh. Thoï duïc thanh tònh, coù nhöõng ngoaïi ñaïo daáy khôûi kieán chaáp naøy, laäp thaønh luaän thuyeát naøy, ñoái vôùi duïc laïc thanh tònh vi dieäu, tuøy yù vui söôùng tieáp nhaän höôûng thuï maø khoâng coù loãi laàm gì. Ñaây laø laáy phaùp thaáp keùm laøm toát ñeïp, thuoäc veà kieán thuû, do kieán khoå maø ñoaïn. Laø thöù hai, nghóa laø ôû ñaây

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 20 1621

noùi ñeán chính laø phía laïc haïnh. Khoâng thaáy, nghóa laø nhöõng ngoaïi ñaïo ñoái vôùi hai phía ñaõ noùi tröôùc ñaây, khoâng thaáy ñuùng nhö thaät. Cuoái cuøng maõi

chaõy theo, nghóa laø ngoaïi ñaïo kia, bôûi vì khoâng thaáy cho neân nhaát loaït daáy leân aùi tröôùc, do ñoù goïi laø cuoái cuøng chìm ñaém theo, nhaát loaït daáy khôûi kieán chaáp, do ñoù goïi laø cuoái cuøng maõi chaïy theo. Vaû laïi, nhaát loaït löôøi nhaùc, cho neân goïi laø cuoái cuøng chìm ñaém theo; nhaát loaït traïo cöû, cho neân goïi laø cuoái cuøng maõi chaïy theo. Laïi nöõa, nhaát loaït daáy khôûi maïn, cho neân goïi laø cuoái cuøng chìm ñaém theo; nhaát loaït daáy khôûi quaù maïn, cho neân goïi laø cuoái cuøng maõi chaïy theo. Maét saùng thaáy, maét saùng nghóa laø phaät vaø ñeä töû cuûa Phaät, thaáy nghóa laø ôû tröôùc ñaõ noùi veà hai beân, thaáy bieát ñuùng nhö thaät. Coù theå khaùc laï, bôûi vì thaáy bieát ñuùng nhö thaät, cho neân khoâng gioáng vôùi keû kia cuoái cuøng chìm ñaém theo, cuoái cuøng maõi chaïy theo, bôûi vì luoân luoân khoâng daáy khôûi nhöõng aùi kieán... Ñoái vôùi traàn maïn khoâng coù kia, nghóa laø ñoái vôùi uaån-giôùi-xöù ñaõ ñaït ñöôïc hay chöa ñaït ñöôïc, khoâng daáy khôøi buïi baëm cuûa tham saân si. Ñoái vôùi traàn maïn khoâng coù kia, nghóa laø ñoái vôùi hai beân, tuy ñeàu xa lìa maø taâm khoâng yû laïi. Heát ñöôøng, laø neáu luoân luoân nhö vaäy thì caét ñöùt ba ñöôøng, ñoù laø phieàn naõo nghieäp khoå. Ñeán giôùi haïn khoå ñau, khoå nghóa laø khoå do naêm thuû uaån. Giôùi haïn nghóa laø Nieát baøn. Neáu caét ñöùt ba ñöôøng, thì nhaát ñònh ñeán cuoái cuøng giôùi haïn cuûa khoå uaån naøy. ----------

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 20 1622

Phaåm 6: BAØN VEÀ GIAØ THA

Thaáy löôùi giaêng ñeïp coõi Phaïm phuï, Xe voán laø löu chuyeån nieàm tin, Tueä vöông maãu thoaùt khoûi caùc caên, Nghóa chöông naøy xin noùi ñaày ñuû. Ngöôøi ñaõ thaáy thì luoân luoân thaáy, Ñaõ thaáy cuøng vôùi khoâng thaáy gì, Ngöôøi khoâng thaáy thì khoâng theå thaáy, Khoâng theå thaáy cuøng vôùi ñaõ thaáy. Ñaõ thaáy, nghóa laø ñaõ thaáy ñöôïc khoå-taäp-dieät-ñaïo. Luoân luoân thaáy- ñaõ thaáy vaø khoâng thaáy, nghóa laø ngöôøi aáy luoân luoân thaáy nhöõng ñieàu maø ngöôøi khaùc ñaõ thaáy, vaø khoâng thaáy ñöôïc khoå-taäp-dieät-ñaïo. Ngöôøi khoâng thaáy, nghóa laø nhöõng ngöôøi khoâng thaáy ñöôïc khoå-taäp-dieät-ñaïo. Khoâng theå thaáy ñieàu khoâng theå thaáy cuøng vôùi ñaõ thaáy, nghóa laø ngöôøi aáy khoâng thaáy nhöõng ñieàu ngöôøi khaùc khoâng thaáy vaø ñaõ thaáy ñöôïc khoå-taäp-dieät- ñaïo, khoâng theå thaáy ñieàu khoâng theå thaáy cuøng vôùi ñaõ thaáy, nghóa laø ngöôøi aáy khoâng thaáy nhöõng ñieàu ngöôøi khaùc khoâng thaáy vaø ñaõ thaáy ñöôïc khoå-taäp-dieät-ñaïo. Khoâng neân laøm haïi nhöõng Phaïm chí, Laïi cuõng khoâng neân rôøi boû hoï, Neáu laøm haïi hoaëc rôøi boû hoï, Ñeàu bò ngöôøi trí theá gian traùch. Khoâng neân laøm haïi nhöõng Phaïm chí, Phaïm chí töùc laø A-la-haùn, nghóa laø khoâng neân duøng tay-ñaát ñaù-dao gaäy ñeå laøm haïi A-la-haùn. Laïi cuõng khoâng neân rôøi boû hoï, nghóa laø ñoái vôùi A-la-haùn, thì neân duøng y phuïc-ñoà aên thöùc uoáng-ñoà naèm-thuoác thang vaø nhöõng ñoà vaät duïng cuï khaùc, cung kính cung döôøng chöù khoâng neân rôøi boû. Neáu laøm haïi hoaëc rôøi boû hoï-ñeàu bò ngöôøi trí theá gian traùch, nghóa laø ñoái vôùi A-la-haùn, neáu duøng moïi thöù ñeå laøm haïi, hoaëc laø lìa boû maø khoâng cung kính cuùng döôøng thì ñeàu bò

nhöõng ngöôøi coù trí ôû theá gian cheâ bai chæ trích. Ngang ngöôïc laøm haïi ñeán cha meï Vua chuùa vaø hai baäc ña vaên, Huûy dieät ñaát nöôùc vaø tuøy haønh, Vöôït qua Phaïm chí khoâng ngaên ngaïi. Ngang ngöôïc laøm haïi ñeán cha meï-vui chuùa vaø hai baäc ña vaên: Meï töùc laø duï cho aùi, bôûi vì luoân luoân sinh ra. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Só phu do aùi maø sinh ra,

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 20 1623

Do taâm cho neân maõi rong ruoåi, Höõu tình ôû trong choán sinh töû, Khoå ñau laø voâ cuøng sôï haõi. Cha, töùc laø duï cho nghieäp höõu laäu, bôûi vì luoân luoân daãn daét. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: “Naøy Bí-soâ, höõu tình nhö vaäy, taïo ra thieän höõu laäu, do tu maø nghieäp thaønh töïu, ñöôïc sinh ôû coõi kia maø nhaän laáy quaû dò thuïc, cho neân Ta noùi thuaän theo nghieäp maø ñi”. Vua chuùa, töùc laø duï cho höõu- thuû-thöùc. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Taêng thöôïng thöù saùu laø taâm vöông, Töï mình giöõ laáy nhieãm thì nhieãm, Khoâng coù gì nhieãm maø coù nhieãm, Nhieãm thì goïi laø ngöôøi ngu si. Ñöùc Theá Toân laïi noùi: “Naøy Bí-soâ neân bieát! Ta noùi ñeán chuû thaønh, chính laø höõu-thuû-thöùc”. Hai baäc ña vaên, töùc laø duï cho kieán thuû vaø giôùi caám thuû. Nhö cuùng teá-thôø töï im laëng, hai baäc ña vaên ôû trong choã buïi baëc dô baån cuøng laøm ra moïi thöù hyù luaän. nhö vaäy hai thuû, chaáp vaøo phaùp höõu laäu , laáy laøm cao ñeïp baäc nhaát; hoaëc laø giaûi thoaùt thanh tònh rôøi xa, vónh vieãn ñoaïn tröø thöùc-thuû-aùi nghieäp, cho neân goïi laø ngang ngöôïc laøm haïi. Ñaát nöôùc, duï cho phieàn naõo. Tuøy haønh, duï cho taàm-töù töông öng vôùi thöùc-thuû. Huûy dieät nghóa laø gieát saïch, vónh vieãn loaïi boû ñoaïn tröø phieàn naõo taàm töù, cho neân goïi laø huûy dieät. Khoâng ngaên ngaïi, ngaên ngaïi coù ba loaïi ñoù laø tham saân si. Ngöôøi kia ñoái vôùi ba loaïi naøy, ñaõ ñoaïn tröø vaø bieát khaép, cho neân goïi laø khoâng ngaên ngaïi. Vöôït qua aáy laø thoaùt ra. Ngöôøi aáy khoâng coù gì ngaên ngaïi, cho neân vöôït ra ngoaøi ba coõi, vónh vieãn tröø boû aùc phaùp, cho neân goïi laø Phaïm chí. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Phaät luoân luoân an truù chaùnh nieäm, Thöôøng xuyeân giaùo hoùa cho theá gian, Dieät tröø aùc phaùp khoâng coøn kieát, Cho neân goïi laø baäc Phaïm chí. Ngang ngöôïc laøm haïi ñeán meï cha, Vua chuùa vaø hai baäc ña vaên, Tröø boû hoå-oaùn haän thöù naêm, Ngöôøi naøy noùi laø baäc thanh tònh. Nghóa cuûa nöõa treân trong tuïng naøy nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoå laø duï cho saân troùi buoäc, nhö loaøi hoå baåm taùnh hung baïo hieåm aùc, aên thòt uoáng maùu moïi loaøi; saân troùi buoäc cuõng nhö vaäy, hung baïo hieåm aùc, huûy dieät caùc thieän caên. Oaùn haän thöù naêm, laø duï cho caùi thöù naêm trong naêm caùi, hoaëc duï cho kieát thöù naêm trong naêm kieát thuaän phaàn döôùi. Vónh vieãn loaïi boû

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 20 1624

ñoaïn tröø, cho neân noùi laø tröø boû. Ngöôøi naøy vónh vieãm ñoaïn tröø tham saân si, cho neân noùi laø baäc thanh tònh. Thaéng roài khoâng trôû laïi thaéng nöõa, Ñaõ thaéng khoâng coù gì phuï thuoäc, Coâng haïnh cuûa Phaät khoâng giôùi haïn, Khoâng daáu tích töø ñaâu höôùng ñeán. Thaéng roài, nghóa laø caùc phieàn naõo ñaõ ñoaïn tröø bieát khaép. Nôi aáy coù tieáp tuïc thaéng, coù luùc khoâng trôû laïi thaéng nöõa.

Ai tieáp tuïc thaéng? Ñoù laø ngöôøi ñaõ ñoaïn tröø phieàn naõo veà sau laïi coøn lui suït. Ai khoâng trôû laïi thaéng nöõa? Ñoù laø ngöôøi ñaõ ñoaïn tröø phieàn naõo khoâng coøn lui suït nöõa? Ngöôøi khoâng trôû laïi thaéng nöõa, laø choïn laáy söï khaùc bieät vôùi ngöôøi tieáp tuïc thaéng. Ñaõ thaéng khoâng coù gì phuï thuoäc, nghóa laø neáu phieàn naõo chöa ñoaïn bieát khaép, thì phuï thuoäc vaøo ba coõi, löu chuyeån maõi khoâng döùt. Khi caùc phieàn naõo ñaõ ñoaïn tröø bieát khaép, chính laø khoâng coù gì phuï thuoäc. Coâng haïnh cuûa Phaät khoâng giôùi haïn, nghóa laø Phaät Theá Toân, ñaày ñuû trí- kieán voâ hoïc, giaùc ngoä boà ñeà roõ raøng, tueä soi chieáu hieän quaùn, phaùt khôûi ñaït ñöôïc thaønh töïu, cho neân toân xöng laø Phaät. Boán loaïi nieäm truù, goïi laø coâng haïnh cuûa Phaät. Boán nieäm truù naøy, coù haønh töôùng sôû duyeân, ñeàu khoâng coù giôùi haïn, cho neân goïi laø voâ bieân, khoâng daáu tích töø ñaâu höôùng ñeán, daáu tích nghóa laø daáu veát baøn chaân, töùc laø duï cho phieàn naõo. Neáu caùc phieàn naõo chöa ñoaïn tröø bieát khaép, thì luùc aáy höôùng veà neõo aùc trong ba coõi; caùc phieàn naõo ñaõ ñoaïn tröø bieát khaép, cho neân khoâng coøn höôùng veà nôi naøo nöõa. Nhöõng maïng löôùi khoâng theå giaêng ra, AÙi khoâng coøn nôi naøo nuoâi döôõng, Coâng haïnh cuûa Phaät khoâng giôùi haïn, Khoâng daáu tích töø ñaâu höôùng ñeán. Nhöõng maïng löôùi khoâng theå giaêng ra, maïng löôùi töùc laø duï cho aùi. Nhö Ñöùc Theá Toân daïy: “Ta noùi löôùi aùi giaêng ra che phuû khaép nôi. Neáu nhö aùi chöa ñoaïn tröø bieát khaép, thì coù theå maïng löôùi seõ giaêng ra khaép ba coõi. AÙi ñaõ ñoaïn tröø bieát khaép, cho neân khoâng theå giaêng ra ñöôïc”. AÙi khoâng coøn nôi naøo nuoâi döôõng, neáu aùi chöa ñoaïn tröø bieát khaép, thì coù theå nuoâi döôõng höôùng ñeán ba coõi. Ñaõ ñoaïn tröø dieät bieát khaép, cho neân khoâng coøn gì nuoâi döôõng höôùng ñeán. Nghóa cuûa nöûa sau trong baøi tuïng, nhö tröôùc ñaõ noùi: Xe ñaõ hö hoaïi-daây ñaõ ñöùt, Chaûy baêng baêng cuøng vôùi tuøy haønh, Vöôït qua haøo saâu cuûa theá gian,

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 20 1625

Chæ rieâng Phaät xöng laø Phaïm chí. Xe ñaõ hö hoaïi-daây ñaõ ñöùt, chaûy baêng baêng cuøng vôùi tuøy haønh: Xe laø duï cho ngaõ maïn, daây laø duï cho aùi. Nhö chieác xe chuyeân chôû ñoà vaät, bôûi vì chieác xe voán noù ñaõ cao, duøng daây buoäc chaët ñeå giöõ laïi, ñi xa thì coù nôi ñeán; höõu tình cuõng nhö vaäy, bôûi vì maïn voán noù ñaõ cao, maø do aùi buoäc chaët ñeå giöõ laïi, löu chuyeån trong sinh töû. Chaûy baêng baêng töùc laø duï cho taát caû phieàn naõo. Tuøy haønh laø duï cho taàm-töù töông öng vôùi phieàn naõo. Ñaõ ñoaïn bieát khaép maïn aùi laø nhöõng phieàn naõo töông öng vôùi taàm- töù, goïi laø ñaõ ñoaïn tröø hö hoaïi. Vöôït qua haøo saâu, haøo saâu laø duï cho voâ minh, ñaõ ñoaïn tröø bieát khaép cho neân goïi laø vöôït qua. Nhö Ñöùc Theá Toân daïy: “Ñeán ñaâu thì goïi laø ñaõ vöôït qua haøo saâu? Ñoù laø ñaõ ñoaïn tröø bieát khaép voâ minh”. Ñoái vôùi theá gian chæ rieâng Phaät xöng laø Phaïm chí, nghóa giaûi thích nhö tröôùc. Ñoái vôùi caùc theá gian, chæ rieâng Phaät ñöôïc toân xöng laø baäc voâ Thöôïng Giaùc, laø baäc Phaïm chí chaân thaät, môùi coù naêng löïc vónh vieãn dieät tröø nhöõng aùc phaùp voán coù. Moät nguoàn chaûy-hai doøng nöôùc xoaùy, Ba caáu tröôïc-naêm loaïi löu chuyeån, Bieån meânh

moâng-möôøi hai ñeøo cao, Maâu Ni ñeàu ñaõ vöôït qua heát. Moät nguoàn chaûy laø duï cho voâ minh, voán laø goác reã cuûa sinh töû. Nhö Ñöùc Theá Toân daïy: Taát caû caùc neûo aùc khoå ñau, Ñôøi hieän taïi vaø ñôøi vò lai, Ñeàu do voâ minh laøm goác reã, Caùc loaïi duïc tham cuøng giuùp ñôõ. Hai doøng nöôùc xoaùy, töùc laø duï cho danh saéc, höõu tình ôû trong ñoù khoù maø thoaùt ra ñöôïc. Ba caáu tröôïc, ñoù laø tham saân si. Naêm loaïi löu chuyeån töùc laø duï cho naêm thuù, höõu tình ôû trong ñoù luoân luoân löu chuyeån baát taän. Bieån meânh moâng laø duï cho saùu noäi xöù. Möôøi hai ñeøo cao, töùc laø möôøi hai töôùng, ñaây laø duï cho saùu noäi xöù vaø saùu ngoaïi xöù. Ñeøo cao laø haàm hoá nguy hieåm, duï cho caùc phieàn naõo. Maâu Ni ñeàu ñaõ vöôït qua heát, Maâu Ni coù hai, ñoù laø hoïc vaø voâ hoïc. Hoïc laø ñang vöôït qua taát caû moïi thöù kia, voâ hoïc laø ñaõ vöôït qua taát caû moïi thöù kia. Khoâng tin töôûng-khoâng bieát aân tình, Ñoaïn thaân thieát khoâng choán dung thaân, Luoân luoân hy voïng thay ñoåi heát, Chính laø baäc tröôïng phu cao nhaát. Khoâng tin töôûng, ñoù laø A-la-haùn ñoái vôùi Tam baûo-Töù ñeá ñeàu töï mình chöùng bieát, khoâng phaûi laø tin theo ngöôøi khaùc noùi. Khoâng bieát aân

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 20 1626

tình, aân tình ñoù laø höõu vi, voán coù taùc duïng; Nieát baøn goïi laø khoâng aân tình, caùc baäc A-la-haùn coù trí kieán toát ñeïp, voán bieát laø khoâng phaûi aân tình, cho neân goïi laø khoâng bieát aân tình. Ñoaïn thaân thieát, thaân thieát nghóa laø noái tieáp. ÔÛ ñaây coù hai loaïi: 1. Coõi Duïc vaø coõi Saéc noái tieáp nhau. 2. Coõi Saéc vaø coõi Voâ saéc noái tieáp nhau. Baäc A-la-haùn aáy xa lìa söï noái tieáp nhau naøy, cho neân goïi laø ñoaïn thaân thieát. Khoâng choán dung thaân, nghóa laø baäc A-la-haùn xa lìa söï noái tieáp nhau, cho neân ôû trong ba coõi khoâng coù nôi tieáp nhaän sinh ra. Luoân luoân hy voïng thay ñoåi heát: Hy voïng coù hai loaïi, moät laø hy voïng veà taøi saûn ñòa vò, hai laø hy voïng veà thoï maïng. Baäc A-la-haùn aáy ñoái vôùi hai loaïi naøy, ñaõ ñoaïn tröø bieát khaép, cho neân goïi laø thay ñoåi heát, töùc laø nghóa cuûa söï töø boû taâm lyù luoân luoân hy voïng. Chính laø baäc tröôïng phi cao nhaát, ñoù laø baäc A-la-haùn ñaït ñöôïc coâng ñöùc baäc nhaát-toát ñeïp nhaát-cao nhaát ñaõ noùi tröôùc ñaây. Vì vaäy goïi laø cao nhaát-toát ñeïp nhaát-ñöùng baäc nhaát trong haøng tröôïng phu. Ba möôi saùu doøng chaûy baêng baêng, Do yù daãn daét caøng thaâm maïnh, Haïng aùc kieán ñieàu khieån rong ruoåi, Phaân bieät vöôùng maéc nôi nöông töïa. Ba möôi saùu doøng chaûy baêng baêng, laø duï cho ba möôi saùu haønh aùi. Do yù daãn daét, nghóa laø yù laøm nôi quy tuï, do yù maø sinh khôûi, laø chuûng loaïi thuoäc veà yù. Caøng theâm maïnh, ñoù laø nhanh choùng troøn ñaày ñeán möùc cao naáht. Haïng aùc kieán, ñoù laø nhöõng ngoaïi ñaïo, hoïc ñieàu khieån rong ruoåi theo ñieàu naøy, höôùng ñeán neõo döõ cuûa ñòa nguïc-ngaï quyû-suùc sinh, cho neân goïi laø ñieàu khieån rong ruoåi. Phaân bieät thì ñoù laø ba loaïi phaân bieät: 1. Phaân bieät vì duïc 2. Phaân bieät vì giaän döõ. 3. Phaân bieät vì toån haïi. Vöôùng maéc nôi nöông töïa, vöôùng maéc ng- hóa laø tham duïc-giaän döõ-ngu si. Döïa vaøo ñaây daáy khôûi kia, cho neân goïi laø nôi nöông töïa, Boû aùc haïnh cuûa thaân, vaø aùc haïnh cuûa ngöõ, Boû aùc haïnh cuûa yù, vaø nhöõng loãi laàm khaùc. Boû aùc haïnh cuûa thaân, ñoù laø ñoaïn tröø ba aùc cuûa

thaân. Vaø aùc haïnh cuûa ngöõ, ñoù laø ñoaïn tröø boán aùc haïnh cuûa ngöõ. Boû aùc haïnh cuûa yù, ñoù laø ñoaïn tröø ba aùc haïnh cuûa yù. Vaø nhöõng loãi laàm khaùc, ñoù laø ñoaïn tröø möôøi loaïi aùc haønh tröôùc vaø nhöõng loãi laàm khaùc. OÂng ñoái vôùi nhöõng ñieàu thaáy nghe,

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 20 1627

Chæ coù nhöõng ñieàu ñaõ thaáy nghe, Vaø ñoái vôùi nhöõng ñieàu hieåu bieát, Chæ coù nhöõng ñieàu ñaõ hieåu bieát. Bôûi vì oâng chæ coù nhö vaäy, Khoâng coù ñaây kia vaø xa gaàn, Cuõng khoâng coù khoaûng giöõa hai beân, Thì ñeán giôùi haïn cuûa khoå ñau. Hai tuïng nhö vaäy laø tuïng laïi trong kinh: “Ñöùc Phaät baûo vôùi Ñaïi Maãu: OÂng ñoái vôùi ñieàu ñaõ thaáy, chæ coù ñieàu ñaõ thaáy; oâng ñoái vôùi ñieàu ñaõ nghe, chæ coù ñieàu ñaõ nghe, oâng ñoái vôùi ñieàu ñaõ hieåu, chæ coù ñieàu ñaõ hieåu; oâng ñoái vôùi ñieàu ñaõ bieát, chæ coù ñieàu ñaõ bieát. Bôûi vì oâng chæ coù nhöõng ñieàu ñaõ thaáy nghe..., cho neân oâng khoâng coù nôi naøy, cho neân oâng khoâng coù nôi kia; vì oâng khoâng coù nôi kia, cho neân oâng khoâng coù xa-khoâng coù gaàn, khoâng khoaûng giöõa hai beân. Bôûi vì nhaân duyeân naøy, cho neân ñeán giôùi haïn cuûa khoå ñau” Trong naøy, nhaõn thöùc ñaõ tieáp nhaän, ñaõ phaân bieät roõ raøng, goïi laø ñaõ thaáy. Coù luùc ñoái vôùi ñieàu ñaõ khoâng thaáy, chæ coù ñieàu ñaõ thaáy; coù luùc ñoái vôùi ñieàu ñaõ thaáy maø khoâng phaûi laø chæ coù ñieàu ñaõ thaáy; ai ñoái vôùi ñieàu ñaõ thaáy, chæ coù ñieàu ñaõ thaáy? Ñoù laø ñoái vôùi nhaõn thöùc ñaõ tieáp nhaän, ñaõ phaân bieät roõ raøng, maø khoâng daáy khôûi phieàn naõo. Ai ñoái vôùi ñieàu ñaõ thaáy maø khoâng phaûi laø chæ coù ñieàu ñaõ thaáy? Ñoù laø ñoái vôùi nhaõn thöùc ñaõ tieáp nhaän, ñaõ roõ raøng maø daáy khôûi caùc phieàn naõo. Nhó thöùc ñaõ tieáp nhaän, ñaõ phaân bieät roõ raøng, goïi laø ñaõ nghe. Coù luùc ñoái vôùi ñieàu ñaõ nghe, chæ coù ñaõ nghe; coù luùc ñoái vôùi ñieàu ñaõ nghe maø khoâng phaûi laø chæ coù ñieàu ñaõ nghe. Ai ñoái vôùi ñieàu ñaõ nghe, chæ coù ñieàu ñaõ nghe? Ñoù laø ñoái vôùi nhó thöùc ñaõ tieáp nhaän, ñaõ phaân bieät roõ raøng, maø khoâng daáy khôûi phieàn naõo. Ai ñoái vôùi ñieàu ñaõ nghe maø khoâng phaûi laø chæ coù ñieàu ñaõ nghe? Ñoù laø ñoái vôùi nhó thöùc ñaõ tieáp nhaän, ñaõ phaân bieät roõ raøng maø daáy khôûi caùc phieàn naõo. Ba thöùc tyû-thieät-thaân ñaõ tieáp nhaän, ñaõ phaân bieät roõ raøng, goïi laø ñaõ hieåu. Coù luùc ñoái vôùi ñieàu ñaõ hieåu, chæ coù ñieàu ñaõ hieåu; coù luùc ñoái vôùi ñieàu maø khoâng phaûi laø chæ coù ñaõ hieåu. Ai ñoái vôùi ñieàu ñaõ hieåu, chæ coù ñieàu ñaõ hieåu? Ñoù laø ñoái vôùi ba thöùc ñaõ tieáp nhaän, ñaõ phaân bieät roõ raøng, maø daáy khôûi phieàn naõo. Ai ñoái vôùi ñieàu ñaõ hieåu maø khoâng phaûi laø chæ coù ñieàu ñaõ hieåu? Ñoù laø ñoái vôùi ba thöùc ñaõ tieáp nhaän, ñaõ phaân bieät roõ raøng, maø daáy khôûi caùc phieàn naõo. YÙ thöùc ñaõ tieáp nhaän ñaõ phaân bieät roõ raøng, goïi laø ñaõ bieát. Coù luùc ñoái vôùi ñieàu ñaõ bieát, chæ coù ñieàu ñaõ bieát; coù luùc ñoái vôùi ñieàu ñaõ bieát maø khoâng phaûi laø chæ coù ñieàu ñaõ bieát. Ai ñoái vôùi ñieàu ñaõ bieát, chæ coù ñieàu ñaõ bieát? Ñoù laø ñoái vôùi yù thöùc ñaõ tieáp nhaän, ñaõ phaân

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 20 1628

bieät roõ raøng, maø khoâng daáy khôûi phieàn naõo. Ai ñoái vôùi ñieàu ñaõ bieát maø khoâng phaûi laø chæ coù ñieàu ñaõ bieát? Ñoù laø ñoái vôùi yù thöùc ñaõ tieáp nhaän, ñaõ phaân bieät roõ raøng, maø daáy khôûi caùc phieàn naõo. Bôûi vì ngöôøi aáy ñoái vôùi nhöõng ñieàu ñaõ thaáy-nghe-hieåu-bieát, chæ coù nhöõng ñieàu ñaõ thaáy-nghe- hieåu-bieát, maø khoâng daáy khôûi phieàn naõo, cho neân khoâng coù nôi naøy, nghóa laø khoâng daáy khôûi taâm lyù kieâu maïn-cao ngaïo-ñeà cao mình-maïnh meõ quyeát ñoaùn. Bôûi vì khoâng coù nôi naøy cho neân khoâng coù nôi kia, nghóa laø khoâng daáy khôûi tham-saân-si. Bôûi vì khoâng coù nôi kia cho neân khoâng coù xa-khoâng coù gaàn, khoâng coù khoaûng giöõa hai beân, nghóa laø ñoái vôùi coõi Duïc-coõi Saéc-coõi Voâ saéc, ñeàu khoâng coøn nôi sinh ra. Döïa vaøo lyù nhö vaäy, thì ñeán ñöôïc giôùi haïn cuûa khoå ñau. Khoå ñau ñoù laø naêm thuû uaån, giôùi haïn cuûa khoå ñau naøy töùc laø rôøi boû taát caû moïi nôi nöông töïa, aùi khoâng coøn-lìa xa nhieãm tröôùc-vónh vieãn dieät heát ñeán nôi Nieát baøn. Gioáng nhö Y-neâ vaø Meâ-neâ, Ñaïp-phoâ cuøng vôùi Ñaït-ñieäp-phoâ, Ñöøng mong neân vui vôùi tòch laëng, Lìa heát ñeán giôùi haïn khoå ñau. Moät tuïng nhö vaäy laø hieån baøy laïi trong kinh: “Ñöùc Phaät vì hai vò vua hoä theá maø phaùt ra ngoân ngöõ Mieät-leä-xa ñeå thuyeát giaûng veà boán Thaùnh ñeá..., hai vò vua lieàn lónh hoäi ñöôïc.” Y-neâ laø hieån baøy Thaùnh ñeá veà khoå, Meâ-neâ laø hieån baûy Thaùnh ñeá veà taäp, Ñaïo-phoâ laø hieån baøy Thaùnh ñeá veà Dieät, Ñaït-ñieäp-phoâ laø hieån baøy Thaùnh ñeá veà Ñaïo. Ñöøng mong laø khuyeân nhuû hai vò vua aáy ñöøng mong caàu ñeán coõi Duïc-coõi Saéc vaø coõi voâ saéc. Neân vui vôùi, laø khuyeân nhuû hai vò vua aáy neáu nghe Ñöùc Phaät chöùng phaùp Boà ñeà, thì coá gaéng giaûng giaûi veà taêng tu taäp dieäu haïnh laø Saéc voâ thöôøng, Thoï-Töôûng-Haønh- Thöùc voâ thöôøng, kheùo leùo thieát laäp veà khoå ñeá, kheùo leùo thieát laäp veà Taäp-Dieät-Ñaïo ñeá, neân sinh taâm hoan hyû. Neân tòch laëng, laø khuyeân nhuû hai vò vua aáy neáu luùc tham saân si daáy khôûi, thì neân tòch laëng taát caû-tòch laëng ñeán möùc cao nhaát-tòch laëng ñeán taän cuøng. Neân lìa heát, laø khuyeán khích taâm hai vò vua aáy neân lìa xa coõi Duïc-Coõi Saéc vaø coõi Voâ saéc. Ñeán giôùi haïn khoå ñau, ñoù laø hai vò vua aáy neáu coù theå nhö vaäy, thì ñeán ñöôïc giôùi haïn cuûa khoå ñau. Giôùi haïn cuûa khoå ñau thì nghóa nhö tröôùc ñaõ noùi. Bieát thaân nhö boït nöôùc tuï taäp, Cuõng hieåu roõ nhö hôi naéng toûa, Ñoaïn tröø hoa ñoám bay huyeãn aûo, Khoâng thaáy söù giaû cuûa vua cheát. Bieát thaân nhö boït nöôùc tuï taäp: Ñoù laø bieát ñuùng nhö thaät thaân gioáng

nhö boït nöôùc tuï taäp, khoâng coù söùc löïc-troáng roãng yeáu keùm khoâng theå naém giöõ ñöôïc. Cuõng hieåu roõ nhö hôi naéng toûa: Ñoù laø hieåu ñuùng nhö thaät thaân gioáng nhö hôi naêng noùng toûa ra, laø nhaân toá sinh ra noùng böùc phieàn muoän, chuyeån dòch khoâng döøng laïi. Ñoaïn tröø hoa ñoám bay huyeãn aûo: Hoa ñoám tuï cho cha, ma coù boán loaïi, ñoù laø ma phieàn naõo-ma uaån-ma cheát-ma coõi trôøi Töï taïi. Neân bieát raèng trong naøy noùi ñeán laø ma phieàn naõo. Do kieán maø ñoaïn tröø, thì goïi laø ma hoa; do tu maø ñoaïn tröø, thì goïi laø ma nhoû. Ñoái vôùi caùc loaïi aáy vónh vónh ñoaïn tröø rôøi boû goïi laø ñoaïn tuyeät. Khoâng

thaáy söù giaû cuûa vua cheát: Voâ thöôøng luoân luoân huûy dieät, goïi noù laø vua cheát. Laõo-beänh ñuoåi thao böùc baùch, goïi laø söù giaû cuûa vua cheát. Quaùn saùt an truù hieåu gaàn-xa, Neân vui möøng khoâng coøn caùc nghieäp, Bieát cuoäc ñôøi coù höng-coù suy, Taâm thieän giaûi thoaùt khaép moïi nôi. Quaùn saùt an truù, ñoù laø neân quaùn saùt. An truù coù ba loaïi: 1. Khoâng. 2. Voâ nguyeän. 3. Voâ töôùng. Hieåu gaàn-xa, hieåu nghóa laø tueä giaùc, thoâng minh ñaày ñuû taát caû, ñoái vôùi noäi caûnh vaø ngoaïi caûnh, thuaän theo ñích thöïc maø sinh khôûi. Neân vui möøng, nghóa laø neáu nghe thuyeát giaûng veà phaùp chöùng ngoä Boà-ñeà cuûa Ñöùc Phaät, thì coá gaéng giaûng giaûi veà Taêng tu taäp dieäu haïnh laø Saéc voâ thöôøng, Thoï-Töôûng-Haønh-Thöùc voâ thöôøng, kheùo leùo thieát laäp khoå ñeá, kheùo leùo thieát laäp Taäp-Dieät-Ñaïo ñeá, neân sinh taâm hoan hyû. Khoâng coøn caùc nghieäp, ñoù laø khoâng thaønh töïu, coù theå caûm ñöôïc nghieäp thaân-ngöõ-yù cuûa ñôøi vò lai. Bieát cuoäc ñôøi coù höng-coù suy; Bieát nghóa laø thoâng hieåu roõ raøng. Cuoäc ñôøi, nghóa laø naêm thuû uaån. Höng suy, nghóa laø sinh-dieät. Töùc laø nghóa cuûa söï tuøy thuaän quaùn saùt naêm uaån höõu laäu coù phaùt khôûi vaø huûy dieät. Taâm thieän, ñoù laø taâm quyeát traïch-taâm thieän xaûo-taâm ñieàu hoøa meàm moûng. Giaûi thoaùt khaép moïi nôi, nghóa laø ñoái vôùi caùc coõi-caùc höõu- caùc sinh, ñaõ giaûi thoaùt-giaûi thoaùt khaép nôi-giaûi thoaùt ñeán cuoái cuøng. Tuy thoaùt ra maø laïi rôi ruïng, Tham aên uoáng vaãn coøn trôû laïi, Ñöôïc yeân oån vaãn thích vui söôùng, Nhôø vaøo vui ñeán nôi vui hôn. Tuy thoaùt ra, ñoù laø caùc ngoaïi ñaïo, tuy thoaùt ra ngoaøi coõi Duïc maø vaãn coøn rôi ruïng. Maø laïi rôi ruïng, ñoù laø ngoaïi ñaïo coøn rôi ruïng sinh vaøo

coõi Saéc-coõi Voâ saéc, vaø rôi vaøo taâm lyù tham lam thoï sinh caùc coõi aáy. Tham aên uoáng vaãn coøn trôû laïi: Ñoù laø ngoaïi ñaïo ñoái vôùi naêm kieát thuaän phaàn döôùi, tuy ñoaïn ñöôïc phaàn ít, maø coøn laïi raát nhieàu, cho neân veà sau nhaát ñònh daáy khôûi tham, sinh trôû laïi coõi Duïc. Ñöôïc yeân oån, yeân oån ñoù laø caûnh giôùi Höõu dö y Nieát baøn, caùc baäc A- la-haùn ñaõ chöùng cho neân goïi laø ñöôïc. Vaãn thích vui söôùng, vui söôùng ñoù laø caûnh giôùi voâ dö y Nieát baøn, caùc baäc A-la-haùn luoân luoân ngöôõng moä vaø öa thích cho neân goïi laø thích. Nhôø vaøo vui ñeán nôi vui hôn: Ñoù laø nhôø vaøo nieàm vui ñoái vôùi ñaïo, ñeán vôùi nieàm vui cuûa caûnh giôùi Nieát baøn. Khoâng coù goác reã ôû phaàn ñaát, Khoâng coù laù cuõng khoâng coù caønh, Ngöôøi duõng maõnh côûi boû raøng buoäc, Ai laïi tuøy yù maø cheâ bai? Goác reã laø duï cho höõu-thuû-thöùc. Phaàn taát laø duïc cho boán thöùc truù. Nhö Ñöùc Theá Toân daïy: “Naêm chuûng töû laø bieåu hieän veà boán thöùc truù”. Laù laø duï cho ngaõ maïn. Nhö ñöùc Theá Toân daïy: “Taïi sao phaûi ñoát laù? Nghóa laø ngaõ maïn ñaõ ñoaïn tröø-ñaõ bieát khaép.” Caønh laø duï cho aùi. Nhö Ñöùc Theá Toân daïy: Trong cung ñieän naêm maøu tuyeät dieäu, Neáu nhö coù caønh aùi sinh ra, Maâu Ni thaáy caønh aùi sinh ra, Duøng kieám tueä nhanh choùng ñoaïn tröø. Caùc vò A-la-haùn, ôû trong boán thöùc truù, khoâng coù thöùc höõu-thuû daét daãn nhaân quaû dò thuïc ñôøi sau, khoâng coù maïn-khoâng coù aùi, cho neân noùi laø khoâng coù goác reã ôû phaàn ñaát- khoâng coù laù cuõng khoâng coù caønh. Ngöôøi duõng maïnh, ñoù laø baäc A-la-haùn thaønh töïu, voán coù naêng

löïc thaønh töïu phaùp duõng maõnh, cho neân cuõng goïi laø ngöôøi duõng maõnh. Côûi boû raøng buoäc, raøng buoäc coù ba loaïi, ñoù laø tham saân si. Baäc A-la-haùn ñoái vôùi raøng buoäc naøy, ñaõ giaûi thoaùt-giaûi thoaùt khaép nôi-giaûi thoaùt ñeán cuoái cuøng. Ai laïi tuøy yù maø cheá bai: Nghóa laø loaïi Boå-ñaëc-giaø-la nhö vaäy, chæ thuaän theo ca ngôïi chöù khoâng neân cheâ bai. Neáu nhö daãn ñeán cheâ bai khinh reû, thì nhaän chòu voâ soá toäi loãi, bôûi vì laøm toån haïi ñeán ruoäng phöôùc chaân thaät cuûa theá gian. Nhö ñöùc Theá Toân daïy: Neáu nhö ñaùng cheâ maø laïi khen, Vaø ñaùng ca ngôïi maø cheâ bai, Mieäng ngöôøi kia tuï taäp tai hoïa, Chaéc chaén khoâng theå naøo an laïc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.